

CHYTRÉ INTERNETOVÉ RADY AJ PRE TEBA

Povieš si, že s internetom vie robiť už aj malé dieťa. No vieš ho používať bezpečne? Prekvapilo by ťa, koľko nástrah tam na teba číha. Ale žiadny strach! Ak internet využívaš rozumne, užiješ si kopu srandy. Stačí dodržiavať pár zásad, ktoré ti prináša ESET, a surfovanie na internete bude zábava.

- Na internete nájdeš všetko. Nemusí to však byť pravda, preto si informácie radšej over aj na iných miestach.
- Chráň si svoje súkromie. Tvoje osobné údaje a detaily, ako dátum narodenia, presná adresa, kde bývaš, číslo mobilu a podobne, majú poznať len tvoji blízki. Keď ich dáš na internet, môže ich vidieť každý.
- Každý sa chce pochváliť svojimi plánmi a záujmami. Ale niektoré veci je lepšie nechať si pre seba a nepísať ich verejne (najmä, keď ideš na dovolenku).
- Ak sa niečo bojíš povedať verejne, nepíš o tom. Chráň si súkromie na internete rovnako, ako si ho chrániš v skutočnosti.
- Ak nájdeš svoje fotky tam, kde si ich nezverejnil/a (napríklad na Facebooku), alebo máš pocit, že ich niekto zneužil, povedz o tom rodičom alebo učiteľom.
- Dobre si rozmysli, čo dáš na internet. Pamätaj si, že všetko, čo raz zverejníš, tam môže zostať navždy.
- Ak ťa niekto obťažuje nevhodnými správami (takzvané harassment), najlepšie bude, ak o tom povieš rodičom alebo učiteľom a požiadaš ich o radu alebo pomoc.
- Nie je pravda, že kto má viac priateľov na sociálnych sieťach, je viac cool. Nikdy si nepridávaj medzi priateľov človeka alebo skupinu, ktorú nepoznáš.
- Žiadosť o priateľstvo poteší. Vždy však dobre zvaž, koho si pridáš. Over si nového priateľa, napríklad s pomocou ďalších priateľov, aby si si bol istý/á, že je tým, za koho sa vydáva.¹
- Vieš si predstaviť, že by sa niekto pozeral priamo do tvojej izby bez toho, aby si o tom vedel/a? Môže sa to stať, preto radšej odpoj alebo zakry kameru na laptopu, keď ju nepoužívaš.

- Zdieľaj informácie len s tvojimi priateľmi, nedovoľ, aby ich videl hocikto. ²
- Tvoje súkromie nie je pre každého. Preto si nastav najvyššiu úroveň jeho ochrany. Ak nevieš, ako na to, požiadaj o pomoc rodičov, kamarátov alebo učiteľov.
- Dopredu si rozmysli, ktoré fotky dáš na internet. Neskôr sa ti nemusí podariť odstrániť ich.
- Tvoja prezývka o tebe prezradí veľa. Preto si ju dobre premysli a vyberaj ju rozumne. Nevhodná prezývka by mohla pritiahnúť pozornosť nesprávnych ľudí.
- Aj na internete by si si mal/a stáť za svojím slovom. Preto zdieľaj iba tie komentáre, príspevky alebo obrázky, s ktorými súhlasíš.
- Neklikaj bez rozmyslenia na „šokujúce videá“. Väčšinou ide len o chyták, ktorý ti môže spôsobiť problémy.
- Ak dostaneš link od niekoho, koho nepoznáš, neklikaj naň ani ho nezdieľaj, hoci to môže byť lákavé.
- Internet zadarmo nájdeš na mnohých miestach. Radšej sa však pripájaniu na verejné wifi siete mobilom, tabletom alebo laptopom vyhni. Zabrániš tak možnému zneužitiu tvojich súkromných údajov, ktoré v nich máš.
- Tak ako sa staráš o svoje zdravie, staraj sa aj o zdravie svojho počítača a používaj antivírusový program.
- Antivírusový program/firewall je tu pre tvoju ochranu. Preto nikdy neignoruj jeho varovania ani ho nevypínaj.
- Neznáme a podozrivé stránky, ktoré nadmerne zobrazujú reklamu (veľa vyskakujúcich okien), ponúkajú nelegálny softvér, hudbu alebo filmy, a preto ich radšej ignoruj.
- Už si určite niekedy narazil na odkazy typu „Ste x-tý návštevník, máme pre Vás výhru“. Ignoruj ich však a neklikaj na ne. Nikto ti nedá iPad (ani nič podobné) zadarmo!
- Tak ako v skutočnom živote, pamätaj na to, že ani na internete nikdy nerob to, čo nechceš, aby druhí robili tebe.
- Nenechaj sa oklamať a pamätaj si, že nič nie je zadarmo!

¹ Skontroluj, či máte spoločných priateľov alebo záujmové skupiny.

² Sociálne siete väčšinou podporujú nastavenie rôznych úrovní súkromia podľa skupín. Skontroluj si ho, alebo popros o pomoc rodičov či učiteľov.

www.bezpecneskoly.sk